

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Možnosti využití prvků waldorfské a montessori pedagogiky ve výuce zeměpisu na běžných školách

Autor práce: Barbora Frančíková

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy

Bakalářská práce zkoumá, které prvky waldorfské a montessori pedagogiky využívají učitelé zeměpisu při výuce na běžných školách, a dále identifikuje případné bariéry pro využívání těchto prvků. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Cílem bakalářské práce zjistit, které prvky waldorfské a montessori pedagogiky využívají učitelé zeměpisu při výuce na běžných školách, a dále identifikovat případné bariéry pro využívání těchto prvků. Na základě cílů byly formulovány dvě výzkumné otázky: Které prvky waldorfské a montessori školy učitelé zeměpisu při výuce na běžných školách používají? Jaké jsou překážky používání prvků waldorfské a montessori pedagogiky ve výuce zeměpisu na běžných školách?

Cíle práce jsou relevantní a odpovídají typu předkládané bakalářské práce.

Práce s literaturou

Autorka pracuje s dostatečným množstvím odborné literatury. V teoretické části práci popisuje alternativní školy, zcela však chybí diskuse a porovnání alternativních škol s „běžnými školami“ i přes to, že se v názvu práce tento pojem objevuje. Dále také teoretická část neposkytuje hlubší vhled do studované problematiky, jedná se velmi často jen o jednoduchý popis alternativních škol, který nejde do větší hloubky. Zajímavé je např. tvrzení, že „*alternativní školy by měly kompenzovat nedostatky vyskytující se ve školách běžných*“. Jaké ale tyto nedostatky tedy jsou? Pokud je výzkum zaměřen na vyučující těchto „běžných škol“, mělo by toto být jasněji diskutováno a definováno.

Metodika práce

Autorka zvolila kombinaci kvalitativní výzkum – polostrukturované rozhovory, metodika je dostatečně popsána v kapitole č. 3 a pro tento typ práce a výzkumu je vhodně zvolena.

Pro výběr respondentů autorka uvádí, že využila metodu apriorní determinace a následně metodu sněhové koule, kdy získávala další kontakty od stávajících respondentů. Tento způsob výběru respondentů považují za poněkud problematický. Jednak není vůbec uvedeno, z jakého souboru respondentů autorka vybírala první respondenty. Dalším minusem je, že velmi pravděpodobně respondenti doporučovali své známé učitele, s velkou pravděpodobností osoby z jejich sociální skupiny či osoby podobného názorového smýšlení. Tato skutečnost není v metodice nijak reflektována a může vést ke zkreslení výsledků. Celkový počet respondentů je 10, což není nijak velký počet, aby se v něm neprojevila tato možnost. Dalším problémem výzkumu může být to, že

autorka uvádí, že „před rozhovorem dostali respondenti k dispozici soubor s výčtem vybraných prvků waldorfské a montessori pedagogiky“, aniž by bylo uvedeno, před jak dlouhou dobou měli tento soubor k dispozici. Respondenti mohli tyto prvky s někým diskutovat, dohledávat si informace z dalších zdrojů apod., což opět mohlo zkreslit jejich odpovědi. Také není uvedeno, odkud respondenti pochází (zda učí na malém městě či v Praze). Autorka uvádí, že při výběru respondentů byla snaha o rovnoměrné zastoupení na základě pohlaví, věku a délky praxe, což je určitě správné. Avšak i umístění školy může mít na výzkum vliv a tento geografický aspekt by neměl být v práci z geografie opomenut.

Analytická část práce

Analytická část je stěžejní částí práce a věnuje se vyhodnocení vlastního výzkumu. Autorka použila přepisy rozhovorů a metodu kódování textu. Vyhodnocení rozhovorů je popsáno celkem pečlivě, avšak některé výsledky by stály za hlubší diskusi. Objevují se např. názory, kdy vyučující nevyužívají prvky z důvodu ŠVP, zde by tedy stálo za to zkusit vysvětlit, v čem je konkrétní problém (zde by mohla pomoci zmiňované ukotvení běžné školy – viz výše). Dále je také uváděno, že jako prvek alternativních škol je využívána absence učebnic. Zde by se např. nabízela otázka, zda je toto opravdu prvek alternativní školy nebo jen důsledek nedostatku vhodných učebnic na českém trhu. Vzhledem k omezenému množství respondentů je tedy velmi obtížné uvedená zjištění zobecňovat.

Závěry práce

Závěry práce jsou zpracovány pečlivě, pozitivně pak hodnotím zařazení kapitoly diskuse, kde autorka představuje doposud obhájené kvalifikační práce, se kterými diskutuje své závěry. V závěru pak autorka shrnuje zjištěné poznatky a do značné míry opakuje již uvedené informace. V samotném závěru pak autorka naznačuje, že využívání prvků alternativní školy nemusí být ani tak o typu školy, ale o osobnosti učitele. S touto myšlenkou však nijak více nepracuje. Dále nedochází k detailnějšímu porovnání odpovědí na základě sledovaných charakteristik jednotlivých učitelů (např. dle délky praxe, aprobace apod.).

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující
Stylistická úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující
Citační úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář

V práci se téměř neobjevují gramatické či stylistické chyby, je psána čtivým a kultivovaným jazykem.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce

Celkově je bakalářská na dobré úrovni, splňuje nároky kladené na tento typ kvalifikační práce a stanovené cíle byly splněny. Nejproblematictější částí je výběr (resp. způsob výběru) respondentů a také velmi jednoduchá interpretace výsledků, bez hlubšího vysvětlení. Výzkumný vzorek 10 respondentů neposkytuje větší prostor ke zobecnění. I přes uvedené dílčí nedostatky práci doporučuji k obhajobě.

Předloženou práci **doporučuji** / **nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

1. Jakým způsobem byli vybírání prvním respondenti, resp. z jakého souboru?
2. Do jaké míry váš výzkum reflektuje polohu školy?

Datum: 25. 5. 2024

Autor posudku: RNDr. Jakub Jelen, Ph.D.

Podpis: